

VRIJE VOGELRESERVATEN VAN VOGELBESCHERMING

In 1899 werd de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, kortweg Vogelbescherming, opgericht. Ze is daarmee met haar ruim 90 jaren de oudste particuliere natuurbeschermingsorganisatie in Nederland. Vogelbescherming richt haar activiteiten, zoals de naam al aangeeft, op vogels.

Het begon aan het eind van de vorige eeuw, toen vele sterns werden vermoord om dameshoeden te versieren. Het beleid van de vereniging is er nu vooral op gericht om het biotoop, het leefgebied, van de vogels te beschermen. Dit doet zij door het beheer van enkele eigen reservaten maar ook door steun bij de opvang van olieslachtoffers, het verbeteren van de Vogelwet en de Jachtwet en de bescherming van gebieden, die zowel van nationaal als internationaal belang zijn. Een vorm van kleinschalige vogelbescherming is de instelling van de zogenaamde Vrije Vogelreservaten.

Ruim 20 jaar geleden werd het systeem van de Vrije Vogelreservaten ingevoerd. Het is een predikaat dat toegewezen kan worden aan elk terrein dat voor vogels interessant is. Iedereen die een dergelijk terrein heeft kan voor dat gebied deze titel krijgen. Vogelbescherming heeft thans zo'n 460 terreinen in de loop der jaren het predikaat verleend, samen ca. 10.000 ha. Ook in het Gooi liggen enkele Vrije Vogelreservaten. Viet tussen Naarden en Huizen en één ten zuidoosten van Hilversum, het Smithuyserbos, tesamen bijna 110 ha.

Welke terreinen komen in aanmerking?

Natuurlijk moet een terrein een redelijke vogelkundige waarde hebben. Een fors uitgevallen achtertuin met een broedende merel en wat nestkastjes komt niet in aanmerking, net zo min als een eentonig grove dennenbos met een paar mezen. Verder kan het elk type terrein zijn, zoals een gemengd bos, een weiland, bosjes, natte gebieden of heide. De terreinen mogen in gebruik zijn, of het beheer nu gericht is op produktie (grasland, houtteelt) of op recreatie, het maakt niet uit. Wel wordt verzocht allerlei activiteiten zo vogelvriendelijk mogelijk uit te voeren, zodat vogels er geen hinder van ondervinden.

Dunningen in een bos worden niet in de broedtijd maar in de nazomer of in de winter uitgevoerd. Snoeien van besdragende heesters in het vroege voorjaar (dan kunnen de vogels nog van de bessen profiteren). Weilanden zo laat mogelijk maaien en dan van binnen naar buiten zodat jonge weidevogels kunnen ontkomen, kortom er zijn vele mogelijkheden.

Zoals gezegd, allerlei terreinen komen in aanmerking. Relatief veel boeren hebben hun grasland aangemeld als vogelbroedterrein. Zij dragen de weidevogels een warm hart toe en willen niet hebben dat eierrapers op hun land komen.

Zodra hun terrein het predikaat Vogelbroedterrein heeft, komt er een bordje "Vogelbroedterrein" bij te staan. Dan zijn mogelijke eierrapers gewaarschuwd en houdt de politie vaak een extra oogje in het zeil. Verder kan die boer op onze steun rekenen; waar mogelijk geven wij hulp en advies.

Naast de boeren zijn er veel andere particulieren die ons predikaat kregen. Het kunnen landgoederen zijn van een paar honderd ha, maar het kan evengoed een bosje van een halve hectare in een uitgebreid weidegebied zijn. Zo'n bosje trekt in het hele jaar veel vogels aan. Niet alleen particulieren werken op deze wijze met ons samen, ook gemeenten, waterschappen, recreatieschappen en andere (semi)overheidsorganen hebben zich bereid verklaard met ons te streven naar het behoud van onze vogels.

Nog enkele voorbeelden.

Een gemeente heeft voor haar 100 ha groot bosbezit het predikaat Vrij Vogelreservaat gekregen. Het is gewoon voor het publiek opengesteld, maar één keer per jaar wordt gezamenlijk bekeken welke werkzaamheden uitgevoerd gaan worden en hoe die plaats zullen hebben.

Een camping heet 11 ha van haar terrein op advies van plaatselijke vogelwerkgroepen als Vogelreservaat ingericht, met een observatiehut waar de gasten vogels kunnen bekijken.

Welke zijn de voorwaarden waaronder Vogelbescherming het predikaat Vrij Vogelreservaat verleent?

Zodra een terrein aangemeld wordt bij Vogelbescherming, wordt eerst nagegaan of het uit vogelkundig oogpunt in aanmerking komt, daar zijn criteria voor opgesteld. Daarna wordt bepaald in welke categorie het terrein valt. Er zijn namelijk twee typen: Vogelbroedterrein en Vogelreservaat. Het eerste is vooral als broedgebied van belang, het andere is als broedgebied, rustplaats en fourageergebied van belang.

Vogelbescherming geeft dan een verklaring af met enkele voorwaarden, die door beide partijen getekend wordt. In deze verklaring worden enkele afspraken gemaakt. De betrokkene zal "zo veel mogelijk" doen om verstoring te voorkomen, bijvoorbeeld er naar streven dat er geen loslopende honden op het terrein komen. Vogelbescherming kan desgewenst adviezen geven inzake het beheer. Er zijn echter twee harde afspraken: Er mag géén jacht op vogels plaatsvinden, tenzij noodzakelijk om schade te voorkomen en er mogen géén kievitseieren worden geraapt.

Wat zijn nu de voordelen van het predikaat voor betrokkenen?

In de eerste plaats kunnen ze gratis voorlichting ontvangen inzake beheer, inrichting e.d.. Het terrein heeft bovendien een bepaalde status gekregen, waardoor vaak ook erkenning als zodanig door de gemeente bij de vaststelling van bestemmingsplannen. Verder is er minder inloop bij afgesloten particuliere terreinen. Bij eventuele dreigende aantasting op of naast het terrein vindt de betrokkene Vogelbescherming aan zijn zijde als er protesten moeten worden ingediend. Op deze wijze is menigmaal een terrein behouden.

Tenslotte kan de eigenaar via Vogelbescherming in contact worden gebracht met plaatselijke organisaties die kunnen helpen bij het inventariseren.

De bescherming van vogels is een zaak die ons allen aangaat. U kunt, als U een terrein in eigendom of beheer heeft dat voor ons predikaat in aanmerking kan komen, contact met ons opnemen.

Inlichtingen kunt U verkrijgen bij:

dhr. J.Knupker
Vogelbescherming
Driebergseweg 16c
3708 JB Zeist
tel. 03404-25406

of

dhr. R.Hofmeester
Vogelbeschermingsconsulent Het Gooi e.o.
de Lange Gangh 81
1398 CW Muiden
tel. 02942-3203